

Název činnosti:
Platforma ELIOS

Kategorie činnosti:
• Whistleblowing

Kontakt:

Země:
Francie

- Delegation Générale à l'Emploi Regional et à la Formation Professionnelle et Initiative pour l'Emploi des Jeunes
- <https://www.plateforme-elios.fse.gouv.fr/>
- jeanne.laurent@emploi.gouv.fr

Hrozící riziko (rizika) podvodu

- Střet zájmů
- Vyhýbání se zadávacímu řízení nebo manipulace se zadávacím řízením
- Dvojití financování
- Tajná dohoda
- Manipulace s náklady na projekt
- Ostatní

Souvislosti a cíle

Podle čl. 125 odst. 4 písm. c) nařízení (EU) č. 1303/2013 má každý řídicí orgán povinnost zavést „účinná a přiměřená opatření proti podvodům s přihlédnutím ke zjištěným rizikům“ a přijmout opatření k prevenci a odhalování podvodů a nesrovnalostí a ukládání sankcí za ně účinným způsobem.

Francouzský trestní zákoník dále vyžaduje, aby každý orgán nebo veřejný činitel, který se během výkonu své práce dozví o trestném činu, takový čin nahlásil.

S cílem splnit tyto požadavky vytvořily „Delegation Générale à l'Emploi Regional et à la Formation Professionnelle“ (dále jen „DGEFP“), řídicí orgán (ŘO) pro operační programy pro zaměstnanost a začleňování v metropolitní Francii (ESF) a iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI) v roce 2017 platformu ELIOS pro whistleblowing.

Platforma ELIOS umožňuje všem oznamovatelům, kteří mají podezření na podvod nebo střet zájmů týkající se provádění programů ESF, podat zprávu prostřednictvím formuláře v této platformě. ELIOS je internetová stránka, která poskytuje informace o podvodech a střetech zájmů a oznamovatelům rovněž umožňuje podat neanonymní zprávy o těchto tématech. Jejím cílem je zvýšit míru odhalování podvodů souvisejících s programy ESF.

Popis činnosti

S cílem spravovat příjem zpráv od oznamovatelů zřídil orgán DGEFP internetovou stránku, na níž každý může se svými výhradami kontaktovat specializovaný tým. Oznamované obavy chodí do speciální schránky, v níž je možné případy spravovat jednodušeji. Do schránky mají přístup pouze pověřené osoby.

Zavedení organizoval orgán DGEFP společně se svým interním poskytovatelem IT systému. Systém byl v provozu po roce přesného vymezování požadavků, po němž následovalo testování řešení. Zavedení stálo přibližně 90 000 EUR, k čemuž je třeba připočítat 20 000 EUR potřebných na každoroční údržbu.

Internetová stránka platformy uživatelům poskytuje informace o právním základu ochrany oznamovatelů (whistleblowingu).

Pro whistleblowing jsou k dispozici dvě témata: podvod a střet zájmů. Uživatelé mohou podat stížnost do šesti měsíců po datu incidentu. K dispozici jsou vysvětlení a definice podvodu, střetu zájmů a souvisejícího

pochybení. Tato témata byla zvolena, protože představují druhy trestných činů, které jsou během auditů a vyšetřování nejvíce odhalovány.

Před přístupem uživatele k formuláři pro whistleblowing vyžaduje platforma potvrzovací postup o třech krocích, přičemž s každým souvisí jedno varování. Jedná se o tyto kroky:

- Během prvního kroku je v platformě ELIOS uvedeno, že uživatel může oznámit podezření týkající se pouze projektů ESF nebo YEI. Platforma není způsobilá k oznamování v souvislosti s ostatními evropskými fondy (EZFRV/ENRF) ani programy spravovanými regionálními řídicími orgány (Regionální rada EFRR / programy ESF). Platforma pro whistleblowing uživatelům radí ohledně toho, kam se mohou obracet s dotazy ohledně témat, jež nesouvisí s fondy ESI (např. daňový únik, podvod s příspěvkem a sociální dávky, celní podvod nebo podvod v zákoníku práce).
- Druhý krok obsahuje varování o důsledcích nepravdivého hlášení a právní odpovědnosti za něj.
- Třetí krok obsahuje podrobný popis právního základu pro ochranu oznamovatelů.

Před přístupem k formuláři pro oznamovatele musí uživatelé potvrdit, že jsou se všemi varováními seznámeni.

Nakonec platforma vyžaduje, aby oznamovatelé poskytli své osobní údaje, anonymní hlášení není možné. To má předcházet neoprávněným prohlášením, která není možné vysledovat. Veškeré osobní údaje jsou bezpečně uloženy v systému pro whistleblowing a jsou posílány pouze zapojeným institucím či jednotlivcům. Obecné podmínky použití popisují pravidla ochrany údajů, jež se vztahují na údaje shromažďované platformou v souvislosti s uživatelem a oznamovanou stížností. Přístup k informacím je vyhrazen pouze pracovníkům prověřujícím podvody, kteří působí v rámci orgánu DGEFP. Kontaktní informace rovněž slouží jako prostředek komunikace s oznamovatelem.

Poté, co uživatelé podají zprávu, přijde do schránky specializovaného pracovníka prověřujícího podvody bezpečným způsobem upozornění. Oznamovatel obdrží automatickou zprávu o přijetí.

Pracovník prověřující podvody, který působí v rámci orgánu DGEFP, zprávu přezkoumá a rozhodne, jaké nezbytné kroky je třeba přijmout, což může zahrnovat přeposlání zprávy jiným institucím, pokud zpráva nespadá do působnosti orgánu DGEFP, nebo upustí od dalších kroků, pokud je zpráva nepodstatná. Zprávy, které se považují za opodstatněné, mohou být přímo předány státnímu zástupci.

Orgán DGEFP má interní výbor dodržování pravidel, který je pravidelně informován o přijatých opatřeních a může navrhnout další kroky. Výbor může pozvat externí zástupce institucí zapojených do zpráv. S cílem získat další informace a rady může vnitřní výbor rovněž informovat Národní delegaci pro boj proti podvodům (DNLF), která se specializuje na boj proti podvodům souvisejícím s veřejnými financemi.

V současnosti mají ke zprávám, které jsou zasílány prostřednictvím platformy ELIOS, přístup čtyři osoby, z nichž jeden pracovník prověřující podvody posuzuje zprávy a organizuje vnitřní výbor dodržování pravidel, který se schází jednou ročně.

Oznamovatel není o výsledku procesu informován.

Jedinečné vlastnosti

Rozvoj a zavedení platformy ELIOS umožňuje:

- centralizovat všechny stížnosti bez ohledu na dotčené oddělení řízení,
- sledovat podávání stížností (registrace a potvrzení o přijetí),
- převést stížnosti na příslušné řídicí služby ke zpracování,
- provést s oznamovatelem další šetření o případu,
- interně posoudit zprávy, které jsou specifické pro řídicí orgán,
- včas odhalit možné protiprávní jednání.

Výstupy a výsledky

Platforma ELIOS podporuje odhalování a hlášení rizik podvodů. Oznamovatelům umožňuje využít centralizovaný a standardizovaný formulář k oznámení podvodu a střetu zájmů, pokud hlášení v rámci jejich vlastního týmu či společnosti není možné.

Platforma ELIOS je dalším nástrojem k odhalování podvodů, zvyšuje důvěru v řídicí orgán a vytváří zpětnou vazbu pro příjemce a širokou veřejnost.

Doposud bylo prostřednictvím platformy ELIOS podáno 36 zpráv, z nichž se jedenáct týkalo evropských fondů a další dvě byly přeposlány úřadu OLAF k dalšímu šetření.

Faktory, které jsou klíčem k úspěchu

- Informace o platformě jsou dostupné na všech souvisejících webových stránkách.
- Rychlé posouzení obdržených zpráv a určení opatření v souladu s obviněnými či dotčenými stranami.
- Školení pro pracovníky prověřující podvody.

Zjištěné problémy a získané poznatky

- Za účelem úspěšného zavedení této činnosti v jiných zemích by měl být zajištěn soulad s GDPR a bezpečnost údajů, jelikož z ochrany údajů a anonymity si uživatelé dělají obavy.

Potenciál převoditelnosti

- Platforma je snadno převoditelná na jiné orgány, protože není nutné žádné zvláštní nastavení nebo institucionální prostředí.
- Je třeba posoudit existenci jiných vnitrostátních nástrojů pro whistleblowing s cílem zřetelně oddělit povinnosti a sdělit, kam se mají hlásit různé druhy záležitostí.